

ZPRAVODAJ

ČÍSLO: 7-8 / 2005 - ČERVENEC / SRPEN 2005

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE A REGIONY ČR

ROZHOVOR

**Rozhovor s náměstkyní
hejtmana Kraje Vysočina,
Ing. Marií Černou.**

V rámci Opatření 3.3 Společného regionálního operačního programu (SROP 3.3) byl nedávno Evropskou unií (EU) podpořen projekt, jehož zkrácený název zní „Partnerství pro Vysočinu“. Hlavním cílem tohoto projektu je připravit subjekty v kraji - obce, podnikatele, zemědělce, nestátní neziskové organizace (NNO), mikroregiony a další - na čerpání prostředků z evropských fondů v období let 2007-2013. Jedním z ústředních atributů SROP 3.3 je princip partnerství, je to jediný důvod, proč stejný název nese i váš projekt?

Princip Partnerství je pro EU velmi důležitým. Ale je i naším úmyslem spolupracovat s nejrůznějšími partnery v našem kraji a hledat společnou dohodu nad tím, jaké jsou jejich představy a priority. Nechceme pouze direktivně rozhodovat seshora o tom, co je pro Kraj Vysočina důležité a co nikoliv. Název „Partnerství pro Vysočinu“ se mi navíc jeví jako přátelský a vyjadřující náš skutečný záměr, tedy utvářet budoucnost tohoto území na základě širokého dialogu s obcemi, veřejností, podnikateli, NNO a dalšími.

Můžete prozradit, co si od projektu Kraj Vysočina slibuje především?

Především si slibujeme to, že budeme mít maximum informací o záměrech a potřebách na našem území, které chceme promítnout do zpracování Regionálního operačního programu (ROP), sloužícího k čerpání zdrojů z EU v příštím plánovacím období 2007-2013 – to je jeden z hlavních záměrů. Samozřejmě počítáme i se situací, kdy některé identifikované potřeby nebude možné financovat z těchto prostředků. Pro financování takových potřeb, které budou obecné a budou společné pro většinu území, chceme nastavit např. systém krajských grantových programů nebo dalších systémových podpor ze strany kraje.

Pomohl Vám při přípravě a realizaci projektu fakt, že Vysočina je prvním krajem, jenž se stal členem Národní sítě Zdravých měst, obcí a regionů?

Rozhodně tento fakt pozitivně ovlivnil celou přípravu projektu a jeho pojetí. Přístup NSZM, který je založen právě na principu partnerství, se projevuje zcela praktickým způsobem. Za účelem sběru záměrů a projektů jsou navštěvovány všechny pověřené obce III. stupně (15 měst a jejich spádových regionů v kraji). Dále jsou celoplošně vyzýváni občané, NNO, podnikatelský sektor, obce a další, aby přišli se svými názory a představami a vyjádřili je na těchto setkáních - zde hraje Kancelář NSZM v čele s Petrem Švecem naprosto nezastupitelnou roli. Ohlasy od mých kolegů z jednotlivých odborů a hlavně od budoucích předkladatelů projektů, směřující k moderování a vedení těchto setkání jsou velmi pozitivní.

Projekt „Partnerství pro Vysočinu“ má tento kraj připravit na čerpání zdrojů z EU, k čemuž bude sloužit ROP, na kterém budete spolupracovat s Jihomoravským krajem. Jak se vyrovnáte s rozdílnými postupy při sběru projektů a záměrů a možná i jinými prioritami?

Rozdíly v obou krajích přirozeně existují a názory na postupy se v jednotlivých krajích liší. My doufáme, že náš postup při sbírání projektů a záměrů, který vychází ze skutečných potřeb lidí a nikoliv pouze z myšlenek úředníků, by mohl kolegy z dalších krajů inspirovat. Z našeho pohledu bude asi nejdůležitější z nashromážděných informací vygenerovat společné priority, opatření pro oba kraje, protože na tom bude založen náš ROP. Úkolem pro obě strany je dohodnout se na těchto prioritách.

Jak řešíte situace s projektovými záměry v oblastech, které nejsou obecně veřejností vnímány jako aktuální či v současnosti tolik potřebné?

Naši povinnosti je dívat se i do vzdálenější budoucnosti, kde mohou nastat problémy, jež nejsou momentálně považovány za důležité nebo aktuální. ROP nemůže reflektovat pouze současné potřeby kraje, ale je také vázán národními a evropskými prioritami dlouhodobějšího charakteru. Typickým a často podceňovaným příkladem je problém týkající se stárnutí populace, který se může projevit jako hrozba teprve v budoucnosti. Peníze ze zdrojů EU k nám budou přicházet do roku 2013, ale prakticky s přesahem do roku 2015, tedy po dobu dalších deseti let. Je proto potřeba sledovat evropské trendy a již dnes nastavit programy tak, aby byly pokryty i ty oblasti, které se mohou stát problematickými teprve za několik let.

AKTUALITY

Partnerství pro Vysočinu - příprava na využívání finančních zdrojů EU

Projekt „Partnerství pro Vysočinu“ byl podpořen v rámci SROP 3.3, který má kraje připravit na čerpání finančních prostředků z Evropské unie pro následující plánovací období 2007-2013. Ve všech „trojkových“ obcích kraje Vysočina probíhají série jednání s místními politiky a občany o prioritách regionu a jejich projektových záměrech.

Jak již bylo zmíněno v úvodním rozhovoru, název projektu vychází ze základního principu EU, kterým je princip partnerství. Jedním z hlavních cílů Kraje Vysočina je dobře se připravit na příští plánovací období, ve kterém lze z evropských fondů získat až **760 mld. Kč**. Základním obsahem principu partnerství je systematická a průběžná komunikace s veřejností, k čemuž se dá velmi dobře využít právě proces sběru projektových záměrů. „V rámci tohoto projektu chceme zmapovat poptávku po projektech, chceme znát priority, které by se měly na území kraje řešit a chceme ustanovit místní partnerství, která by následně měla pomoci hledat konsensus v tom, jaký projekt nakonec předložit“, uvedl manažer projektu a vedoucí odboru regionálního rozvoje **RNDr. Ing. Martin Černý, MBA**. NSZM se svými zkušenostmi a osvědčenou metodikou pomáhá Kraji Vysočina navázat dialog s širokou veřejností a vybudovat a její pomocí Zdravý kraj. Navazuje přitom taktéž na Projekt Zdravé město, do něhož jsou v kraji zapojena například města **Třebíč, Pelhřimov, Světlá n. S., Telč** nebo **Velké Meziříčí**, a pro něž je komunikace s veřejností samozřejmostí – to celou práci ještě zefektivňuje. I přesto, že letní období zpravidla nepřeje podobným aktivitám, je účast na setkáních v rámci projektu velmi příznivá. Například ve **Světlé**, v **Jihlavě** a v **Pelhřimově** se sešlo několik desítek lidí z různých subjektů a na podzim lze očekávat účast ještě hojnější.

Podle Martina Černého je největší výhodou metodiky NSZM to, že propojuje komunitní a expertní plánování a fakt, že jde o osvědčený systém založený na aktivním zapojování veřejnosti. „Pokud jde poptávka odspodu, i když je to velice obtížné, je záruka, že budou jednak vznikat kvalitní projekty a jednak získáme informace, které bychom jinou cestou sháněli jen stěží“ uvádí dále.

Informace se v čase mění a s tím i zájmy a představy, které jednotliví partneři mají. Je proto nezbytné se shromážděnými podklady nadále pracovat a nespokojit se pouze s jednorázovým sběrem projektových záměrů. Je třeba každoročně vyhodnocovat dosažené výsledky a sběr dat

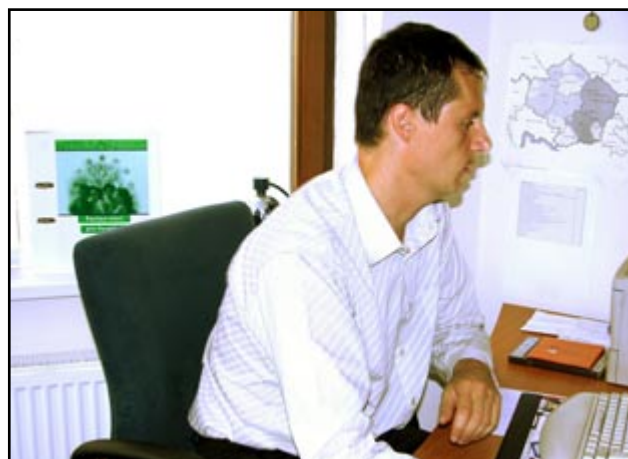
opakovat tak, aby skutečně odrážel aktuální potřeby a přání obyvatel kraje. Již dnes se podařilo v Kraji Vysočina sesbírat na **1500 projektů** a celý proces motivuje další potenciální partnery se do něj zapojit a prezentovat své návrhy. To je možné učinit rovněž prostřednictvím webové stránky <http://www.partnerstvi-vysocina.cz>, na které je umístěn formulář pro rozvojové záměry. Je tedy na čem stavět.

Mnohdy však dochází k tomu, že velké množství plánů, priorit a projektů nelze efektivně propojit, respektive je velmi těžké

sladit cíle a záměry v nich obsažené. K usnadnění orientace a zefektivnění rozhodování bude sloužit speciální databázové prostředí, tzv. **DataPlán NSZM**, který umožní velmi jednoduše porovnávat jednotlivé strategie a plány mezi sebou a zároveň monitorovat, jaké záměry jsou v nich zahrnuty a v které fázi realizace se právě nacházejí. Všichni záměrci tak budou mít možnost se informovat o tom, jaké cíle kraj naplňuje a zda jsou v souladu s jejich vlastními představami, nebo je třeba je upravit či doplnit.

Kraji Vysočina se podařilo na základě výše popsaných postupů vybudovat „informační kanály“ mezi jednotlivými odbory regionálního rozvoje na úrovni všech obcí s rozšířenou působností III. stupně, veřejností a dalšími partnery. „V jiných krajích je toto partnerství víceméně náhodné, zpravidla se jedná o předem vytipované skupiny partnerů s dostatečnou personální kapacitou a zázemím, ostatní potenciální partneři se většinou nezapojují, a to je asi ta hlavní odlišnost od přístupu ostatních krajů“, dodává Martin Černý. Do budoucna by mělo rovněž

dojít ještě k užšímu propojení aktivit v rámci tohoto projektu s aktivitami **Zdravého kraje Vysočina**, který je založen na podobných principech a směřuje ke stejnému cíli – kvalitnímu a systémovému řízení veřejné správy, jež odráží skutečné potřeby těch, kterým slouží.

Princip partnerství tedy není jednorázovou aktivitou, kterou

lze provést a vyškrtnout ze seznamu úkolů. Jde o dlouhodobý proces založený na dialogu širokého množství partnerů, jehož podstatou je neustále posilovat spojení mezi těmi, kteří mají konkrétní představy o rozvoji prostředí, ve kterém žijí a těmi, jež tyto představy naplňují. Věříme, že tento způsob spolupráce zvolí i další kraje ČR. Již v současné době se podobnou cestou vydala i některá města Jihomoravského kraje.

Více informací naleznete na <http://www.nszm.cz/srop>.

Letní škola Národní sítě Zdravých měst letos již počtvrté

Celkem čtyřdenní vzdělávací setkání koordinátorů a politiků z radnic Zdravých měst, obcí a regionů se uskutečnilo tentokrát v Jihlavě ve dnech 12.-15. července. Hlavními tématy byly možnosti získávání a využívání fondů EU a metodika strategického řízení ve Zdravých obcích, městech a regionech.

Letní školy se zúčastnilo celkem 42 osob především z řad koordinátorů a politiků Projektu Zdravé město a spolupracujících institucí, např. Ministerstva životního prostředí či Státního zdravotního ústavu. Zajímavým přínosem letošního setkání bylo vystoupení Dr. Simona Smithe z britské Salford University, který přednesl příspěvek na téma komunitního plánování v České republice a Velké Británii, jež

se setkal mezi účastníky s velkým ohlasem. Dále kromě Petra Švece, ředitele NSZM, který ve svém vystoupení pohovořil o výhodách členství v NSZM nejen ve vztahu k využívání zdrojů z EU, ale i v podmínkách ČR, přednesli své příspěvky

rovněž zástupci poradenské firmy 4EuroPartners, Dr. Dan Marek a Ing. Tomáš Kantor. Tito lektori rovněž odborně vedli nácvik tvorby projektového záměru, při kterém si účastníci, rozdělení do tří tematických skupin, mohli prakticky vyzkoušet, jakým způsobem postupovat při přípravě projektů a jak řešit nerůznější úskalí s tím spojená. Závěr přednáškové části byl věnován problematice kvality veřejné správy, strategického plánování a řízení ve Zdravých obcích, městech a regionech a s tím souvisejícími Kritérii MA21. Účastníci byli také seznámeni s Databází MA21 a formulářem pro její naplňování, diskutována byla i připravovaná databáze NSZM k příkladům dobré praxe. Páteční program byl pak otevřen individuálním konzultacím a diskusím pro všechny účastníky.

Postřehy z Letní školy

Přímo v průběhu Letní školy jsme se zeptali několika účastníků na jejich názory a postřehy, jež je v souvislosti s touto akcí napadaly. Byli mezi nimi koordinátoři Projektu Zdravé město (PZM) – zástupci nových členů NSZM, ale i zkušení koordinátoři, zástupci dlouholetých členů NSZM. Všichni se shodli na tom, že tato Letní škola splnila jejich očekávání. *„Přijížděla jsem jako účastník plný blížie nespécifikovaných očekávání a Letní školou jsem byla nadšená. Měla jsem možnost poznat většinu svých kolegů, včetně týmu z Kanceláře NSZM. Oceňuji kvalitu a pohodu přednášejících. Prostředí bylo příjemné a město mile neuspěchané“*, sdělila například koordinátorka PZM z Ústí nad Labem Eva Poláčková. Místostarostka Orlové a politička PZM, Marie Pustelníková, ocenila především praktickou část programu. *„Nejvýznamnější je pro mne vždy přímá práce ve skupinách, kde se musí všichni zamýšlet nad problémem a hledat neoptimalnější řešení; i okamžitá zpětná vazba“*, uvedla. Účastníci rovněž ocenili velké penzum znalostí, které získali

během celé akce a možnost jejich praktického využití. Zatímco David Monsport, koordinátor Zdravého města Kopřivnice, shledává hlavní přínos získaných informací především při jednáních s politickou reprezentací, jeho předchůdkyně Radka Chalúpková vidí jejich využití například *„při redistribuci výzev k předkládání projektů k jednotlivým dotačním titulům EU“*.

Z uvedených postřehů lze odvodit, že se LŠ setkala s kladným ohlasem a další Škola NSZM, která je plánována na listopad tohoto roku, bude moci na její úspěch navázat. Podzimní škola NSZM ČR bude kromě osvojení si lektorských a prezentačních dovedností a práci s informačními technologiemi pro výkaznictví a prezentace, zaměřena na podporu zdraví.

Podrobnější informace k Letní škole včetně fotodokumentace naleznete na <http://www.nszm.cz/lš>.

TELEGRAFICKY

- **NSZM:** V září se v České republice uskuteční tradiční kampaň **Evropský týden mobility** a **Den bez aut**, která upozorňuje na problematiku zejména silniční dopravy ve městech. Ve dnech 16.-22.9. se bude opět v řadě Zdravých měst k tomuto tématu pořádat mnoho zajímavých akcí. Do kampaně se prozatím zapojila např. města Kroměříž, České Budějovice, Velké Meziříčí či Vsetín. Hlavní motto Evropského týdne mobility pro rok 2005 je „**Do práce a do školy – bez auta**“. Více se dozvíte na <http://www.nszm.cz/etm>.
- **NSZM:** „**Město bez emisí**“ je název mezinárodní konference pod záštitou Britské rady, která se uskuteční 21.9. za účasti zástupců NSZM a řady britských expertů. Konference se bude zabývat problematikou **kvality ovzduší** ve městech a možnostmi, jak současný nelichotivý stav zlepšit. Podobně tématicky zaměřená bude i 8. mezinárodní konference a výstava „**Doprava a technologie k udržitelnému rozvoji**“ v Karlových

Varech ve dnech 14.-16.9. Hlavním tématem bude problematika emisí škodlivých látek v oblasti dopravy. Více informací naleznete na <http://www.stuz-kv.cz>.

- **NSZM:** 13.9. NSZM pořádá pod záštitou **ministra dopravy Milana Šimonovského** seminář „**Bezpečná doprava ve městě**“, jehož hlavním tématem je zklidňování dopravy ve městech a obcích a zvýšení její bezpečnosti. Seminář přinese aktuální informace např. o kampaních „**Pásovec**“ či „**Na kolo jen s přílbou**“, do kterých se zapojila řada Zdravých měst a obcí. Pro více informací navštivte: <http://www.nszm.cz/md>.
- **NSZM:** V turecké Burse se ve dnech 22.-24. září setkají národní koordinátoři Projektu Zdravé město. Mimo jiné bude představena **strategie Evropské sítě Zdravých měst** na období 2005-2007 či financování jejich mezinárodních aktivit. Na setkání je pozvána rovněž řada oficiálních hostů z řad starostů, hejtmanů či ministrů zdravotnictví členských zemí. Jedním z hlavních témat bude také diskuse nad strategií rozšíření sítě Zdravých měst o nové země evropského regionu.

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500639 | E: paha@nszm.cz | W: www.nszm.cz

Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město
(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů Zdravých měst, obcí a regionů ČR)